สารบัญ

หน้า

ัดย่อภาษาไทย.....ง

ัดย่อภาษาอังกฤษ.....จ

ิกรรมประกาศ.....ฉ

บัญ.....ช

บัญตาราง.....ฐ

ที่ 1 บทนำ.....1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....3

1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....3

1.4 วิจัยสมมติฐานของการวิจัย.....3

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....3

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....4

ที่ 2 แนวความคิดเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค หลักความเสมอภาคและการวินิจฉัย ข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในต่างประเทศ.....5

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....6

2.1.1 ที่มาของหลักความเสมอภาค.....6

2.1.1.1 อิทธิพลทางคริสต์ศาสนา.....6

2.1.1.2 ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ.....7

2.1.1.3 แนวคิดปัจเจกชนนิยม.....8

2.1.1.4 หลักสิทธิมนุษยชน.....9

2.1.2 วิวัฒนาการแนวคิดของหลักความเสมอภาค.....10

2.1.3 ความหมายของหลักความเสมอภาค.....19

2.1.4 ประเภทของหลักความเสมอภาค.....22

2.1.4.1 หลักความเสมอภาคทั่วไป.....22

2.1.4.2 หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง.....22

2.2 หลักเกณฑ์ของหลักความเสมอภาค.....23

2.2.1 หลักเกณฑ์ทั่วไปของหลักความเสมอภาค.....23

2.2.1.1 สิ่งที่เหมือนกันย่อมได้รับการปฏิบัติที่เหมือนกันหรือไม่แตกต่างกัน.....23

2.2.1.2 สิ่งที่ไม่เหมือนกันย่อมได้รับการปฏิบัติที่ต่างกันหรือแตกต่างกัน.....24

2.2.2 ข้อยกเว้นของหลักความเสมอภาค.....26

2.2.2.1 การเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรม.....26

1) การเลือกปฏิบัติเพื่อผลประโยชน์มหาชน.....26

2) การเลือกปฏิบัติเพื่อมุ่งลดความเหลื่อมล้ำ.....26

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

หน้า

2.3 หลักความเสมอภาคและการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในระดับระหว่างประเทศ.....27
2.3.1 หลักความเสมอภาคในระดับระหว่างประเทศ.....27
2.3.1.1 หลักความเสมอภาคภายใต้องค์การสหประชาชาติ.....27
1) กฎบัตรสหประชาชาติ..... 28
2) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน..... 29
2.3.1.2 หลักความเสมอภาคภายใต้สภาแห่งยุโรป.....35
1) อนุสัญญาเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐาน.....35
2.3.1.3 หลักความเสมอภาคภายใต้องค์การแห่งรัฐอเมริกัน.....36
1) กฎบัตรขององค์การแห่งรัฐอเมริกัน.....36
2) ปฏิญญาแห่งอเมริกันว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของมนุษย์.....36
3) อนุสัญญาสิทธิมนุษยชนอเมริกัน.....37
2.3.2 การวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในระดับระหว่างประเทศ.....37
2.4 หลักความเสมอภาคและการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในประเทศฝรั่งเศส.....38
2.4.1 หลักความเสมอภาคในประเทศฝรั่งเศส.....39
1) คำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมือง ลงวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 1789.....39
2) คำปรารภของรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ค.ศ. 1946.....41
3) คำปรารภของรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ค.ศ. 1958.....41
4) รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ค.ศ. 1958.....41
2.4.2 การวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในประเทศฝรั่งเศส.....42
2.5 หลักความเสมอภาคและการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในประเทศสหรัฐอเมริกา.....44
2.5.1 หลักความเสมอภาคในประเทศสหรัฐอเมริกา.....45
1) คำประกาศอิสรภาพ ค.ศ. 1776.....45
2) รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1787.....47
3) บทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ฉบับที่ 1-10 ค.ศ. 1791.....50
4) บทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ฉบับที่ 14 ค.ศ. 1868.....53
2.5.2 การวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในประเทศสหรัฐอเมริกา.....55

สำหรับนิสิตนักศึกษาใช้ประกอบการอ้างอิงเท่านั้น
For education use and reference only

หน้า

หลักความเสมอภาคและการวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในประเทศไทย.....60
3.1 หลักความเสมอภาคในประเทศไทย.....61
3.1.1 หลักความเสมอภาคก่อนมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ.....61
3.1.1.1 หลักความเสมอภาคสมัยสุโขทัย.....61
3.1.1.2 หลักความเสมอภาคสมัยอยุธยา.....64
3.1.1.3 หลักความเสมอภาคสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น.....69
3.1.2 หลักความเสมอภาคภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ.....75
3.1.2.1 รัฐธรรมนูญภายใต้ระบอบเผด็จการทหาร.....75
3.1.2.2 รัฐธรรมนูญภายใต้ระบอบกึ่งประชาธิปไตย.....83
3.1.2.3 รัฐธรรมนูญภายใต้ระบอบประชาธิปไตย.....84
3.2 การวินิจฉัยข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคในประเทศไทย.....90
3.2.1 การวินิจฉัยข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค ก่อนมีการจัดตั้งศาลปกครอง.....90
3.2.1.1 ศาลยุติธรรม.....90
3.2.1.2 คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์.....91
3.2.2 การวินิจฉัยข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค ภายหลังมีการจัดตั้งศาลปกครอง.....92
3.2.2.1 อำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง.....93
3.2.2.2 อำนาจในการกำหนดคำบังคับของศาลปกครอง.....94

4 บทวิเคราะห์แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....95
4.1 แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....95
4.1.1 คดีพิพาทเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎที่เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม.....97
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น.....98
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น.....98
ค) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุด.....99
ง) คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด.....101
จ) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....101
ฉ) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย.....104

สำหรับเพื่อการศึกษาและอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

4.1.2 คดีพิพาทเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎย้อนหลัง 105
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น 106
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น 107
ค) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุด 108
ง) คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด.....109
จ) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.....110
ฉ) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย..... 113
4.1.3 คดีพิพาทเกี่ยวกับการออกคำสั่งไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่เพื่อการลงทุนเป็นกรณีพิเศษ.....114
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น 115
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น 116
ค) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุด 117
ง) คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด.....118
จ) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค..... 120
ฉ) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย.....123
4.1.4 คดีพิพาทเกี่ยวกับการบรรจุเข้ารับราชการ 124
4.1.4.1 คดีพิพาทเกี่ยวกับมติที่ไม่รับสมัครบุคคลผู้พิการในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ.....124
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น 125
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น.....127
ค) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุด 128
ง) คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด.....129
จ) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค.. 131
ฉ) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย...134
4.1.4.2 คดีพิพาทเกี่ยวกับการรับสมัครคัดเลือกบุคคลเฉพาะผู้ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมเพื่อบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการ.....135
1) คดีพิพาทเกี่ยวกับประกาศสำนักงานศาลปกครองที่รับสมัครคัดเลือกบุคคลผู้ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมเพื่อบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการ 135
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น..... 136
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น.....138

สำหรับเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น
For educational use and reference only

2) คดีพิพาทเกี่ยวกับประกาศกรมบัญชีกลางที่รับสมัครคัดเลือกบุคคลผู้ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมเพื่อบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการ..... 140
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น..... 141
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น..... 143
3) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค... 144
4) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย... 146
4.1.5 คดีพิพาทเกี่ยวกับการรื้อถอนอาคาร 147
1) คดีพิพาทเกี่ยวกับการออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารโดยไม่มีอำนาจและเป็นการเลือกปฏิบัติ..... 147
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น..... 148
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น..... 149
2) คดีพิพาทเกี่ยวกับการออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารโดยไม่มีอำนาจและเป็นการเลือกปฏิบัติ..... 150
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น..... 151
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น..... 152
3) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค..... 153
4) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย..... 156
4.1.6 คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด 157
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น 158
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น 159
ค) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองสูงสุด 159
ง) คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด 161
จ) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค..... 162
ฉ) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย..... 165
4.1.7 คดีพิพาทเกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนเวนคืน 166
1) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดค่าทดแทนเวนคืนโดยไม่เป็นธรรม..... 166
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น..... 167
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น..... 168
2) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมกำหนดค่าทดแทนเวนคืนโดยไม่เป็นธรรม..... 169
ก) ความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดีในศาลปกครองชั้นต้น..... 170
ข) คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น..... 171

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงในที่ประชุม
For educational use and reference only

3) วิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค..... 173
4) ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคที่ปรากฏในคำวินิจฉัย..... 176
4.2 บทวิเคราะห์สรุปแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค..... 177

5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ..... 180
5.1 บทสรุป..... 180
5.2 ข้อเสนอแนะ..... 185
5.2.1 ดำเนินการยกระดับมาตรฐานการวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค..... 186
1) พัฒนาแนวปฏิบัติในการวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค..... 186
2) พัฒนาศักยภาพในการวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค..... 187
5.2.2 นำวิธีศึกษาค้นคว้ากฎหมายเปรียบเทียบมาสนับสนุนการวินิจฉัยคดี..... 189

การอ้างอิง..... 192
วัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 199

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

หน้า

ตารางที่ 1 : ตารางแสดงหลักความเสมอภาคที่ปรากฏในเอกสารต่างๆ.....13
ตารางที่ 2 : ตารางแสดงหลักความเสมอภาคที่ปรากฏในปฏิญญาสากล
ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน.....30
ตารางที่ 3 : ตารางแสดงหลัก Three-Tiered Approach.....57
ตารางที่ 4 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยวกับ
ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลที่ให้เขียนวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ.....104
ตารางที่ 5 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยว
กับการพิจารณาไม่ออกโฉนดที่ดินที่เป็นที่เกาะอันเนื่องมาจาก
การบังคับใช้กฎกระทรวง.....113
ตารางที่ 6 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยวกับ
การออกคำสั่งไม่เห็นชอบให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่เพื่อการลงทุน
เป็นกรณีพิเศษ.....123
ตารางที่ 7 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยวกับ
มติไม่รับสมัครบุคคลผู้พิการในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็น
ข้าราชการอัยการ.....134
ตารางที่ 8 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยว
การรับสมัครคัดเลือกบุคคลเฉพาะผู้ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยม
เพื่อบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการ.....146
ตารางที่ 9 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยวกับ
การออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างโดยฝ่าฝืนกฎหมาย.....156
ตารางที่ 10 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยวกับ
การกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งยกเลิกการประกวดราคา.....165
ตารางที่ 11 : ตารางสรุปการปรับใช้หลักความเสมอภาคในคดีพิพาทเกี่ยวกับ
การพิจารณากำหนดค่าทดแทนเวนคืนอสังหาริมทรัพย์.....176

สำหรับนักศึกษาและการใช้งานทั่วไป
For educational use and reference only